

پرده کعبه*

هیچ مکان دیگری در دنیا وجود ندارد که مانند کعبه این میزان توجه، عشق، احترام و تکریم را به خود معطوف سازد. کعبه جایی است که مسلمانان سراسر دنیا هنگام ادای نمازهای واجب پنج‌گانه و در عبادات و سجده‌های شبانه رو به سوی آن دارند. خداوند تعالی در قرآن می‌فرماید:

"به یاد آر هنگامی که خانه کعبه را مقام امن مقرر داشتیم و دستور داده شد که مقام ابراهیم را جایگاه پرستش خدا قرار دهید و از ابراهیم و اسماعیل پیمان گرفتیم که حرم خدا را از هر پلیدی پاکیزه دارید برای این که اهل ایمان به طواف حرم بیایند و در آن نماز و طاعت خدا به جای آرند." (سوره بقره، آیه ۱۲۵)

در هر فصلی از سال، در تمامی طول شبانه روز، طواف کنندگان و سجده‌کنندگان در نماز گرداگرد کعبه دیده می‌شوند، حرکتی که بی‌وقفه به دور کعبه تا روز قیامت ادامه خواهد داشت.

پرده‌ی کعبه نشانه‌ای از احترام، افتخار و اکرام است. تاریخچه‌ی پرده‌ی کعبه، بخشی از تاریخچه‌ی خانه کعبه است. گفته می‌شود که حضرت اسماعیل خانه کعبه را پوشانید. همچنین اشاره شده است که عدنان بن عاد اولین شخصی بود که خانه‌ی کعبه را با پارچه پوشانید. روایتی نیز یکی از شاهان یمن را اولین پوشاننده‌ی خانه کعبه با انواعی از پارچه‌های ضخیم می‌داند.

در گذشته، پرده‌ی کعبه از حصیر، پارچه‌ها و شال‌های یمنی، ابریشم، پارچه‌های عراقی و یا پارچه‌های مصری قبطی ساخته می‌شد که تمامی این پارچه‌ها، از پارچه‌های شناخته‌شده‌ی قبل از اسلام بودند. اما امروزه پرده‌ی کعبه در کارخانه "کسوه" در کشور عربستان تولید می‌شود. این کارخانه دارای ماشین‌های پیشرفته پارچه‌بافی است. به علت ارزش هنری بافت دستی، در کنار بخش ماشینی، بخش دست‌باف نیز در این کارخانه وجود دارد.

پرده‌ی کعبه از ابریشم طبیعی خالص به رنگ سیاه بافته شده و ارتفاع آن ۱۴ متر است. در بخش بالایی پارچه، کمربند پرده وجود دارد که با ۴۵ متر طول و ۹۵ سانتی‌متر عرض شامل ۱۶ قطعه است که از تمامی جهات پرده را احاطه می‌کند. روی کمربند، با نخ‌های نقره‌ای طلا اندود و طرح‌های برجسته‌ای دوخته شده است. همچنین برخی از آیات قرآن کریم با خط عربی بر روی آن حک شده‌اند.

در هر گوشه‌ی کعبه در زیر کمربند، سوره‌ی اخلاص در داخل یک دایره احاطه شده با طرح‌های اسلیمی نوشته شده است. در ارتفاعی یکسان در زیر کمربند، ۶ آیه از قرآن کریم دیده می‌شود که هر یک در قابی جداگانه نوشته شده است. در حد فاصل این قاب‌ها طرح‌هایی مشکات‌گونه دیده می‌شود که بر روی هر کدام از آنها یکی از عبارات

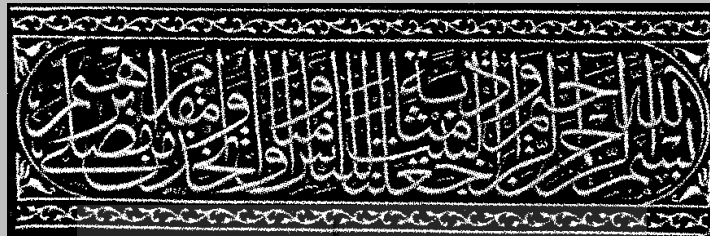
یا حَىٰ یا قَیوْمَ"، "یا رَحْمَنُ یا رَحِیْمَ" و "الحمد لله رب العالمین" نوشته شده است. همه‌ی نوشته‌های زیر کمر بند با نخ های نقره‌ای طلا اندود درهم یافته شده‌اند.

در هر گوشه‌ی کعبه آیات قرآنی مشخصی نوشته شده است. چهار گوشه‌ی کعبه عبارتند از: ملتزم، حجر، مقام ابراهیم و میان دو گوشه.

۱. سمت ملتزم: شامل کمر بند، ناحیه‌ی زیر کمر بند و پرده در خانه کعبه است.

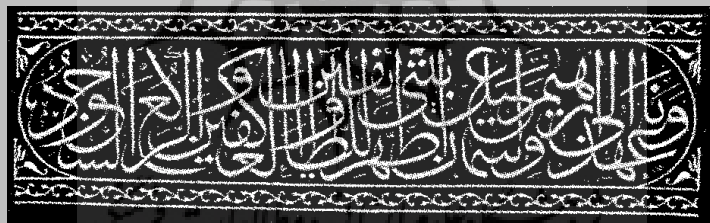
الف. کمر بند: شامل چهار قطعه است:

قطعه اول (۲۸۹ سانتی‌متر): "و اذ جعلنا البیت مَثَابَةً لِلنَّاسِ و اماناً و اتَّخَذُوا مِنْ مَقَامِ اِبْرَاهِیْمَ مصلی." و هنگامی که خانه کعبه را مقام امن مقرر داشتیم و دستور داده شد که مقام ابراهیم را جایگاه پرستش خدا قرار دهید. (آیه ۱۲۵ سوره بقره)

قطعه دوم (۳۰۳ سانتی‌متر): "و عَهِدْنَا اِلی اِبْرَاهِیْمَ و اِسْمَعِیْلَ اَنْ طَهِّرَا بَیْتِی لِلطَّائِفِیْنَ وِ الْعَاكِفِیْنَ وِ الرُّكَّعِ السُّجُودِ." و از ابراهیم و اسماعیل پیمان گرفتیم که حرم خدا را از هر بلیدی پاکیزه دارید برای این که اهل ایمان به طواف حرم بیایند و در آن نماز و طاعت خدا به جای آرند. (آیه ۱۲۵ سوره بقره)

و از ابراهیم و اسماعیل پیمان گرفتیم که حرم خدا را از هر بلیدی پاکیزه دارید برای این که اهل ایمان به طواف حرم بیایند و در آن نماز و طاعت خدا به جای آرند. (آیه ۱۲۵ سوره بقره)

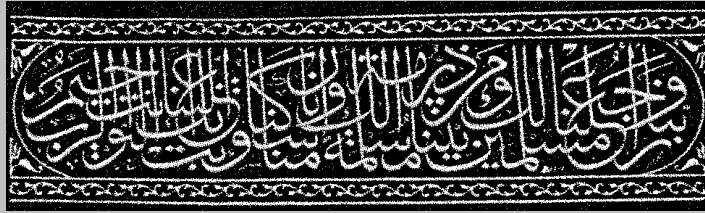
قطعه سوم (۳۱۴ سانتی‌متر): "و اِذْ یَرْفَعُ اِبْرَاهِیْمُ الْقِوَاعِدَ مِنَ الْبَیْتِ وِ اِسْمَعِیْلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا اِنَّکَ اَنْتَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ." و هنگامی که بر می‌افراشت ابراهیم ستون‌های خانه را همراه اسماعیل (می گفتند) پروردگارا بپذیر از ما که تویی شنونده دانا. (آیه ۱۲۷ سوره بقره)

و هنگامی که بر می‌افراشت ابراهیم ستون‌های خانه را همراه اسماعیل (می گفتند) پروردگارا بپذیر از ما که تویی شنونده دانا. (آیه ۱۲۷ سوره بقره)

قطعه چهارم (۳۳۸ سانتی‌متر): "رَبَّنَا و اجعلنا مُسْلِمِیْنَ لَکَ و مِنْ ذُرِّیَّتِنَا اُمَّهٌ مُسْلِمَةٌ لَکَ و اَرِنَا مَنَاسِکِنَا و تَبَّ عَلَیْنَا اِنَّکَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیْمُ." پروردگارا بگردان ما را اسلام آوردن‌گانی برای تو و از نژاد ما مردمی اسلام آورنده برای تو و بنمای به ما عبادت‌های ما را و ببخش بر ما که تویی توبه پذیرنده مهربان. (آیه ۱۲۸ سوره بقره)

پروردگارا بگردان ما را اسلام آوردن‌گانی برای تو و از نژاد ما مردمی اسلام آورنده برای تو و بنمای به ما عبادت‌های ما را و ببخش بر ما که تویی توبه پذیرنده مهربان. (آیه ۱۲۸ سوره بقره)

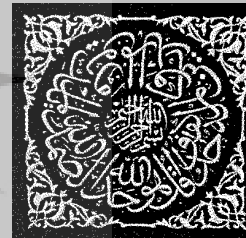

ب. ناحیه زیر کمر بند: شامل عبارت زیر است:
 "این پرده در مکه مکرمه بافته شده و توسط خادم حرمین شریفین، ملک فهد بن عبدالعزیز به خانه‌ی کعبه اهدا شده است."

علاوه بر عبارت فوق یک سوره اخلاص در اندازه ۸۲ در ۸۵ سانتی متر و سه طرح مشکات گونه به شرح زیر وجود دارد:

۱. "الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ" (۵۸ در ۷۲ سانتی متر)
۲. "يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی متر)
۳. "يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيْمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی متر)

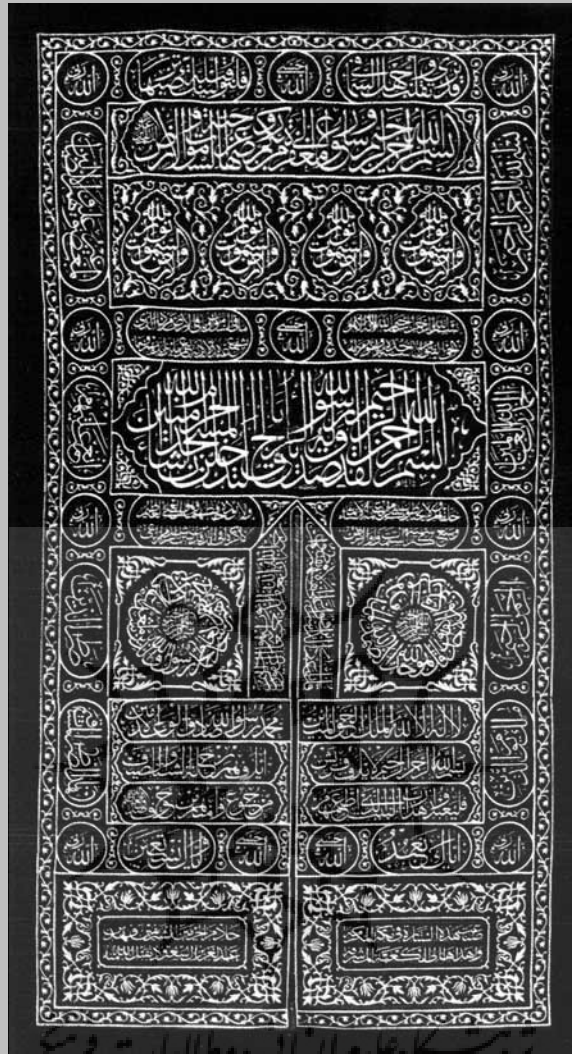

ج. پرده در خانه کعبه: پرده خانه کعبه شامل پنج قطعه است که اندازه‌ی تمامی قطعات ۲۰/۸۶ متر مربع است. بر روی این پرده که از ابریشم سیاه بافته شده است، طرح‌های برجسته‌ی اسلیمی با نخ‌های نقره‌ای طلا اندود دوخته شده است. هم‌چنین آیات قرآنی زیر دیده می‌شوند:
 سوره‌ی حمد (فاتحه) بر لبه‌های سه سمت پرده نوشته شده است. علاوه بر این بر لبه‌های هر چهار سمت پرده عبارات "ربی الله" و "حسبی الله" به چشم می‌خورد.
 بر بالای پرده بخشی از آیه ۱۴۴ سوره بقره وجود دارد:
 "قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا."
 "تحقیقاً دیدیم گردش روی تو را در آسمان و حتماً خواهیم گردانید تو را به سوی قبله‌ای که از آن راضی باشی."

در زیر این آیه، بخشی از آیه ۱۳۳ سوره آل عمران دیده می‌شود:
 "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ سَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ"
 "به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان و بشتابید به سوی آمرزشی از جانب پروردگار خود و بهشتی که فراخی‌اش پهنای آسمان‌ها و زمین است."

در زیر آیه‌ی فوق چهار طرح مشکات‌گونه احاطه شده با طرح‌های اسلیمی ترسیم شده که عبارت "الله نور السموات و الارض" درون آنها نوشته شده است. در زیر آن آیت الکرسی از ابتدا تا عبارت "لا اِکْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ" نوشته شده است که در مرکز آن، بخشی از آیه‌ی ۲۷ سوره فتح درون یک طرح اسلیمی وجود دارد:
 "و لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ءَامِنِينَ"

"همانا راست آورد خدا بر پیامبر خویش خواب را به درست که درآیید در مسجد الحرام آسوده و ایمن اگر خدا خواهد."

در زیر تمامی آیات فوق دو دایره احاطه شده با طرح های اسلیمی وجود دارد که در یکی از آنها سوره اخلاص و در دیگری بخشی از آیه ۲۹ سوره فتح دیده می شود:

"محمد رسول الله و الذين معه أشداء على الكفار رحماء بينهم ترهم رجعاً سجداً"

"محمد (ص) فرستاده خدا است و آنان که با اویند بر کفار سخت گیرند و در میان خویش مهربانند. آنها را رکوع گذاران و سجده کنان می بینی."

در میان این دو دایره آیه ۵۳ سوره زمر به چشم می خورد:

"قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ"

"بگو ای بندگان من که اسراف کردید بر جان خویش نومید نباشید از رحمت خدا، همانا خدا بیامرزد گناهان همگی که او آمرزگار مهربان است."

سپس عبارت "لا اله الا الله الملك الحق المبين، محمد رسول الله صادق الوعد الامين" و در زیر آن سوره ی قریش نوشته شده است.

در انتهای پرده نیز عبارت زیر دیده می شود:

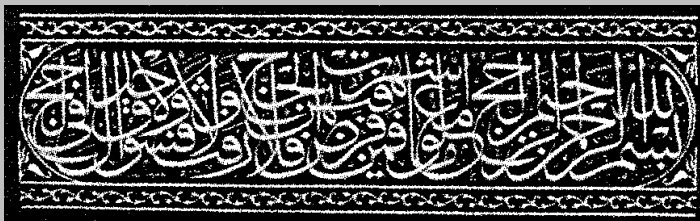
"این پرده در مکه مکرمه بافته شده و توسط خادم حرمین الشریفین ملک فهد بن عبدالعزيز به خانه کعبه اهدا شده است."

۲. سمت حجر اسماعیل

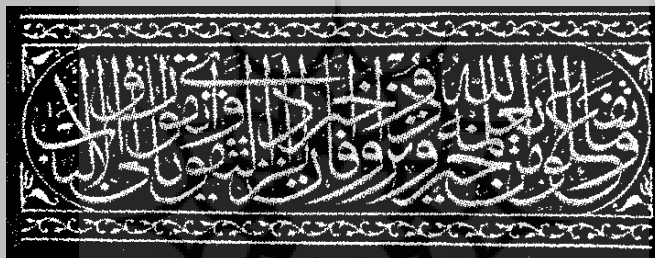
الف. کمربند: شامل چهار قطعه به شرح زیر است:

قطعه اول (۳۳۳ سانتی‌متر): "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَجُّ أَشْهَرُ مَعْلُومَاتٍ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ"

"به نام خداوند بخشنده مهربان حج ماه‌هایی است مشخص پس آن کس که حج در آنها به جا آورد بدانند نه آمیزش و نه نافرمانی کند و نه ستیزه کردن است در حج." (آیه ۱۹۷ سوره بقره)

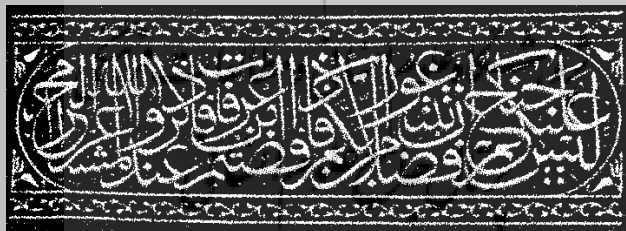

قطعه دوم (۳۳۸ سانتی‌متر): "وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزُودُوا فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اِلٰلٰهَ الْاَلْبَابَ." "و آن چه انجام می‌دهید از خوبی می‌داند آن را خدا و توشه بگیرید که بهترین توشه‌ها تقوی است و پروا داشته باشید مرا ای خردمندان." (آیه ۱۹۷ سوره بقره)

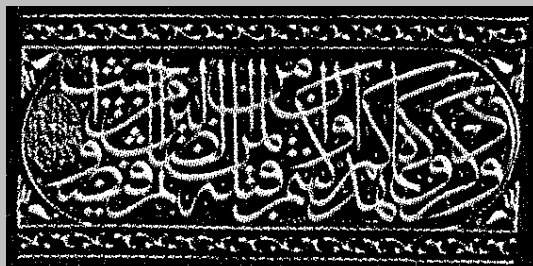
قطعه سوم (۲۵۲ سانتی‌متر): "لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَاِذَا اَفْضَمْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ."

"نیست بر شما باکی که بخواهید فزونی از پروردگار خود سپس زمانی که کوچ کردید از عرفات پس یاد خدا کنید نزد مشعر الحرام." (آیه ۱۹۸ سوره بقره)

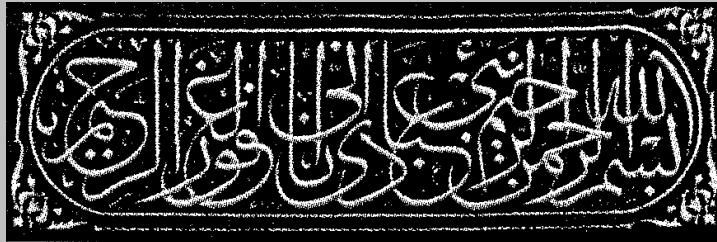

قطعه چهارم (۱۹۹ سانتی‌متر): "وَادْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ وَاِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ ثُمَّ اَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا لِلّٰهِ"

"و یاد او کنید بدان سان که او رهبری کرد شما را و اگر چه بودید پیش از آن از گمراهان. سپس کوچ کنید همان گونه که کوچ کردند مردم و استغفار کنید از خدا." (آیه ۱۹۹ سوره بقره)

ب. ناحیه زیر کمربند: شامل دو آیه زیر است:
 "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. نَبِيَّ عِبَادِي أَنِي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ" (۲۴۰ سانتی متر)
 "به نام خداوند بخشنده مهربان. آگاهی ده بندگانم را که منم آمرزنده مهربان." (آیه ۴۹ سوره حجر)
 قال الله تعالى: "وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ" (۲۴۳ سانتی متر)

خداوند تعالی می فرماید: "و هرگاه بپرسند از تو بندگان من از من، پس منم نزدیک اجابت می کنم طلبیدن آنکه مرا می خواند." (آیه ۱۸۶ سوره بقره)

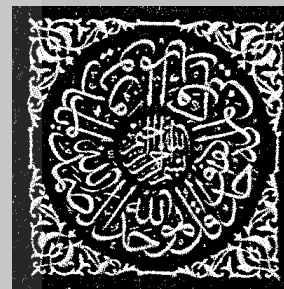

علاوه بر دو آیه فوق یک سوره اخلاص به اندازه ۸۲ در ۸۵ سانتی متر و سه طرح مشکات گونه به شرح زیر وجود دارد:

۱. "الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ" (۵۸ در ۷۲ سانتی متر)

۲. "يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی متر)

۳. "يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی متر)

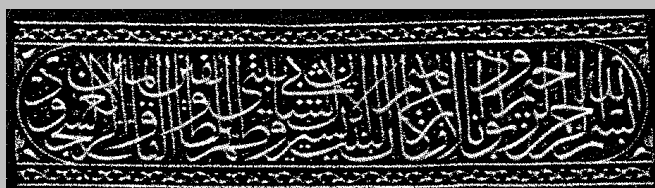

۳. سمت مقام ابراهیم

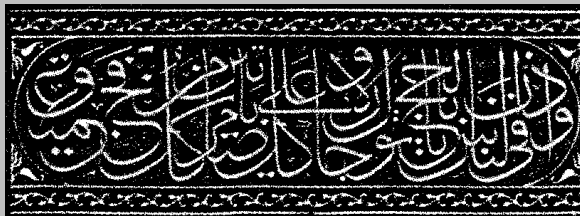
الف. کمربند: شامل چهار قطعه به شرح زیر است:

قطعه اول (۳۲۸ سانتی متر): "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. وَ إِذْ بَوَّأْنَا لِابْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَن لَّا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَ طَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَ الْقَائِمِينَ وَ الرُّكْعِ السُّجُودِ"

"به نام خداوند بخشنده مهربان. و هنگامی که جایگاه (عبادت) ساختیم برای ابراهیم جای خانه را که شرک نورز به من چیزی را و پاک گردان خانه من را برای طواف کنندگان و به پای ایستادگان و رکوع کنندگان سجده کنندگان." (آیه ۲۶ سوره حج)

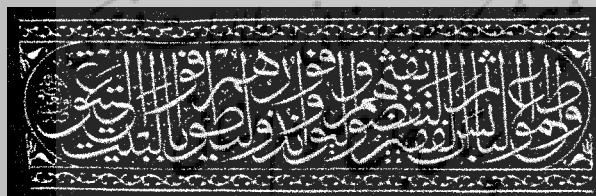
قطعه دوم (۲۴۳ سانتی‌متر): " وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ " و بانگ برآور در میان مردم به هنگام حج آیند به سوی تو پیادگان و بر هر شتری لاغر که می‌آیند از هر دره ژرف. " (آیه ۲۷ سوره حج)

قطعه سوم (۳۳۷ سانتی‌متر): " لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا. " تا بنگرند سودهایی را که برای آنهاست و ببرند نام خدا را در روزهایی دانسته بر آنچه روزیشان داده است از دام های چهارپا پس بخورید از آن. " (آیه ۲۸ سوره حج)

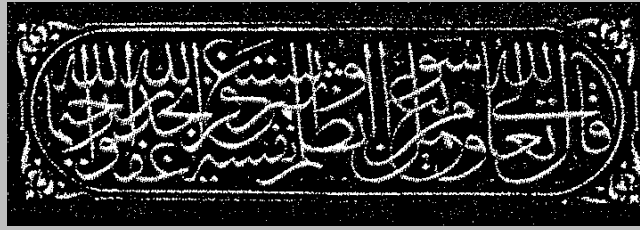
قطعه چهارم (۳۰۴ سانتی‌متر): " وَاطْعَمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ. ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نَدْوَاهُمْ وَلِيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ. " بخورانید به بینوای درویش. سپس فرو بگذارند آلودگی خویش را و وفا کنند به نذرهای خود و باید طواف کنند گرد خانه کهن " (آیات ۲۸ و ۲۹ سوره حج)

ب. ناحیه زیر کمربند: شامل دو آیه زیر است:
"بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بَأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا" (۲۴۴ سانتی‌متر)
"به نام خداوند بخشنده مهربان. و مژده ده به مؤمنان که برای آنان است از نزد خدا فضلی بزرگ. " (آیه ۴۷ سوره احزاب)
قال الله تعالى: "وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلَمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا"

خداوند تعالی می فرماید: "و کسی که به کاری زشت بپردازد یا ستم کند بر خویشان و سپس از خدا آمرزش خواهد بیابد خداوند را آمرزنده مهربان". (آیه ۱۱۰ سوره نساء)

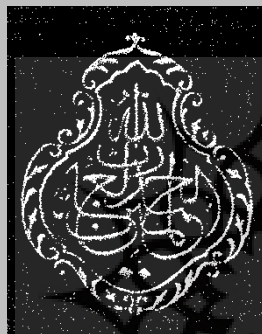
علاوه بر دو آیه فوق یک سوره اخلاص به اندازه ۸۲ در ۸۵ سانتیمتر و سه طرح مشکات گونه به شرح زیر وجود دارد:

۱. "الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ" (۵۸ در ۷۲ سانتی متر)

۲. "يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی متر)

۳. "يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی متر)

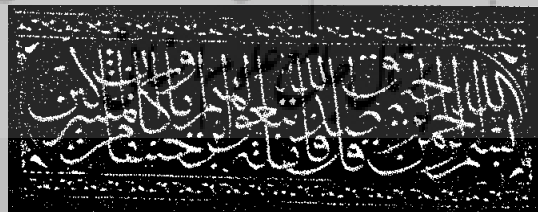
۴. سمت میان دو گوشه

الف. کمربنده شامل چهار قطعه است:

قطعه اول (۲۵۴ سانتی متر): "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ."

"به نام خداوند بخشنده مهربان. بگو راست گفته است خدا پس پیروی کنید آیین ابراهیم یکتاپرست را و او از مشرکان نبود." (آیه ۹۵ سوره آل عمران)

قطعه دوم (۲۶۷ سانتی متر): "إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ"

"مسلماً نخست خانه‌ای که برای مردم به پا شد آن است که در مکه است فرخندگی و هدایتی برای جهانیان." (آیه ۹۶

سوره آل عمران)

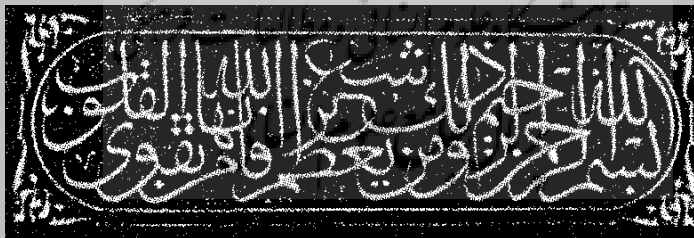
قطعه سوم (۲۰۳ سانتی‌متر): "فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا"
 "در آن آیاتی تابناک است مقام ابراهیم و کسی که به آن داخل شود ایمن است." (آیه ۹۷ سوره آل عمران)

قطعه چهارم (۳۰۳ سانتی‌متر): "وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ"
 "و برای خدا بر عهده مردم حج خانه است آن کس که بتواند به سویش راه یابد و آن کس که کفر بورزد پس خدا بی نیاز است از جهانیان" (آیه ۹۷ سوره آل عمران)

ب. ناحیه زیر کمربند: شامل دو آیه زیر است:
 "بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمِ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ" (۲۴۲ سانتی‌متر)
 "به نام خداوند بخشنده مهربان. آری و هر که بزرگ شمرد شعارهای خدا را همانا آن از پرهیزکاری دل‌ها است." (آیه ۳۲ سوره حج)
 قال الله تعالى: "وَأَنِّي لَغَفَّارٌ لِمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى"

خداوند تعالی می فرماید: "و منم بسیار آمرزنده آنکه بازگشت نمود و ایمان آورد و کردار شایسته کرد پس هدایت یافت." (آیه ۸۲ سوره طه)

علاوه بر دو آیه فوق یک سوره اخلاص به اندازه ۸۲ در ۸۵ سانتیمتر و سه طرح مشکات‌گونه به شرح زیر وجود دارد:

۱. "الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ" (۵۸ در ۷۲ سانتی‌متر)

۲. "يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی‌متر)

۳. "يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ" (۶۵ در ۴۶ سانتی‌متر)

مراحل تولید کسوه (پرده کعبه)

مرحله اول: رنگ کردن نخ

این مرحله، اولین مرحله‌ی تولید در کارخانه است. این بخش شاهد بهترین نوع ابریشم طبیعی در دنیا است که به صورت کلاف‌های به عمل نیامده‌ای از نخ با لایه‌ای از صمغ طبیعی پوشیده شده‌اند. در این بخش، ابریشم رنگی متمایل به زرد پیدا می‌کند. کلاف‌های نخ دارای ۱۰۰ گرم وزن، ۳۰۰۰ متر طول و ۷۶ سانتی‌متر ارتفاع هستند. رنگ کردن ابریشم طبیعی در دو مرحله صورت می‌گیرد:

الف. حذف صمغ

این عمل در تشت‌های گرم حاوی صابون روغن زیتون و برخی مواد شیمیایی انجام می‌گیرد که در کل یک محیط قلیایی ایجاد می‌کنند. کلاف‌ها به مدت حدود ۲ ساعت در دمای ۹۰ درجه سانتی‌گراد در محلول فرو می‌روند. سپس چندین بار با آب شسته می‌شوند. ابریشم طبیعی رنگ سفید خود را به دست می‌آورد و آماده رنگ‌آمیزی با رنگ مورد نظر می‌شود. در این مرحله ابریشم ۲۷ تا ۳۰ درصد وزن خود را از دست می‌دهد.

ب. رنگ کردن

این مرحله نیز در تشت‌های داغ مملو از رنگ‌های مورد نظر صورت می‌گیرد. رنگ سیاه برای سطح خارجی کعبه و رنگ سبز برای سطح داخلی آن مورد استفاده قرار می‌گیرد. رنگ آمیزی در تشت‌های اسیدی گرم به مدت ۲ ساعت در دمای ۹۰ درجه سانتی‌گراد صورت می‌گیرد. سپس کلاف‌ها چندین بار شسته می‌شوند تا رنگ اضافی آنها از بین برود و پس از خشک شدن به بخش ماشینی کارخانه فرستاده می‌شوند.

با وزن کردن نخ‌های مورد نیاز برای هر ماشین، فرآیند رنگ‌آمیزی ادامه می‌یابد. پس از آماده‌سازی مقدار رنگ مناسب با وزن نخ‌ها، مواد شیمیایی پایدار کننده رنگ به آنها افزوده می‌شود. این مواد شیمیایی رنگ را در برابر نور، شست‌وشو و ساییدگی پایدار می‌سازد. ابریشم پیوسته و به صورت خودکار در تشت‌های رنگ آمیزی

به مدت ۲ ساعت تنیده می‌شود. سپس چندین بار با آب شسته و خشک می‌شود. در نتیجه این اعمال، نخ‌ها یکدست و پایدار می‌شود و تا یک سال در زیر خورشید گرم مکه و تماس گروه طواف کنندگان آسیب نمی‌بیند.

مرحله دوم : بافتن

الف. بافت اولیه

تبدیل کلاف‌های ابریشم به دوک‌های نخ قابل استفاده در ماشین‌های مخصوص با کنارهم قرار گرفتن نخ‌های تار پارچه بر روی استوانه‌ای به نام warp folder انجام می‌شود. این مرحله بافتن تار نام دارد. سپس انتهای نخ‌ها از سیم‌های شانه‌های دستگاه بافندگی عبور می‌کند که این مرحله جفت شدن^۱ نام دارد.

پودها به دور ماسوره می‌پیچند و درون شاتل ثابت می‌شوند. برای بافت پارچه، شاتل درون تارها به سمت چپ و راست حرکت می‌کند. در گذشته این مراحل با دست صورت می‌گرفت اما امروزه با پیشرفت‌های چشمگیر در روش‌های تولید، بافندگی توسط ماشین‌های بافندگی دستی یا مکانیکی صورت می‌گیرد.

ب. بافتن با دست

ارزش پارچه دستباف در سطح بین الملل شناخته شده است. در کارخانه کسوه بخش دستی با بخش تولید داخلی در تولید پارچه‌های زیبا سیاه یا سبز همکاری می‌کند. این کار با دقت و حوصله فراوان انجام می‌شود. نتیجه این عمل تولید هنرمندانه پارچه‌ای است که عبارت "لا اله الا الله، محمد رسول الله" بر روی آن نوشته شده است و مردم با طواف به دور آن خدا را ستایش می‌کنند.

ج. بافت ماشینی

بخش دیگری از نخ رنگ شده برای ترکیب و بافته شدن با ماشین‌های بافندگی مدرن استفاده می‌شود.

مرحله سوم : طراحی

طرح‌های هنری و خطاطی پرده کعبه ثابت نیستند و در زمان‌های مختلف پیوسته در جهت بهتر شدن تغییر می‌کنند. طراح با مطالعه طرح‌های اسلیمی، ایده‌های خود را در طرح‌های اولیه ثبت می‌کند. پس از بررسی توسط مسئولان کارآمد، بهترین طرح‌ها در محل مورد نظر کشیده می‌شوند.

مرحله چهارم : چاپ

در بخش چاپ ابتدا ماشین بافندگی آماده می‌شود. ماشین بافندگی دارای ۲ بخش موازی از چوب سخت است که میان آنها پارچه‌ای زبر (آستر) قرار دارد که بر روی آن ابریشم سیاه ثابت می‌شود. بر روی این ابریشم سیاه کمر بند کعبه، پرده در خانه کعبه و دیگر نقش‌ها چاپ می‌شوند. این مرحله توسط شابلون انجام می‌شود (چاپ با پارچه ابریشم). آماده سازی این شابلون‌ها نیازمند تلاش‌های هنری فراوانی است. شابلون قابی است که بر روی آن نایلون یا پارچه ابریشمی با منافذ باز قرار دارد. برای تهیه شابلون تمامی منافذ قالب چاپ به جز منافذ خطوط و طرح‌ها و نقش‌ها مسدود می‌شوند.

مرحله پنجم: نقش دوزی روی پارچه

بعد از تولید پارچه و چاپ طرح‌ها بر روی آن، به مهمترین مرحله تولید پرده کعبه می‌رسیم که نقش دوزی پارچه با نخ‌های نقره‌ای و طلایی است. این فرایند منحصر به فرد با قرار گرفتن نخ‌های کتان در حجم‌های متفاوت بر روی خطوط و نقش‌های چاپ شده پارچه همراه است. پارچه بر روی دستگاه بافندگی به شیوه‌ای گسترده شده که بخشی از سطح پارچه برجسته می‌شود. در این سطوح برجسته از نخ‌های زرد کتان برای طرح‌های طلایی و از نخ‌های سفید کتان برای طرح‌های نقره‌ای استفاده می‌شود. سپس این قالب‌های برجسته اولیه با نخ‌های نقره‌ای خالص یا نخ‌های نقره‌ای طلا اندود، پر می‌شوند. این نقش دوزی‌ها سبب می‌شوند که سطح پارچه ۲ سانتی‌متر برجسته شود، در نتیجه استفاده از ماشین در این مرحله دشوار است. به همین منظور نقش دوزی با دست بی‌وقفه انجام می‌گیرد.

در پایان پرده کعبه برای استقرار روی خانه در روز نهم ذی الحجه (روز عرفه) آماده می‌شود. هنگامی که حاجیان از عرفات به مکه برمی‌گردند به دور پرده جدید طواف می‌کنند.

* ترجمه و تلخیص از کتاب:

the kiswa(covering) factory of the holy ka'aba

پی‌نوشت:

1. junctioning